

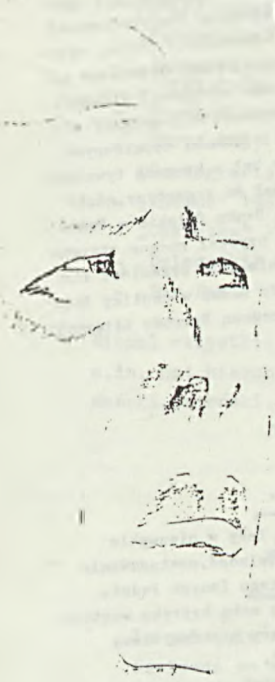
GO
M
B
R
O
W
Z
C
I

W
I
T
O
L
D

*
*
*
K
O
S
M
O
S
*
*
*
*
*

WY STAWA

Białobrzegi, dnia 18-30.X.94 r.

Lycie

Urodził się 4 sierpnia w Małozyszczach pod Onatowem. Był synem Jana Gombrowicza, ziemianina i przemysłowca i Antoniny Gombrowiczowej Kotowskich. W 1911r. zamieszkał z rodzicami w Warszawie. W 1922r. ukończył gimnazjum św. Stanisława Kostki, a następnie studia prawnicze na UW /1927r./ W tymże roku wyjechał do Paryża, gdzie studiował filozofii i ekonomię. Po krótkiej aplikacji w sądach warszawskich poświęcił się wyłącznie literaturze. Od 1934r. współpracował z piśmami codziennymi i literackimi, zajmując się m.in. krytyką. Znany był w kręgach bywalców kawiarni „Ziemińska”. W sierpniu 1939r. wyjechał do Argentyny, gdzie zastała go wojna. W latach 1947 - 53 pracował w Banku Polskim w Buenos Aires. W 1963r. dzięki rozgłosowi swych książek uzyskał roczne stypendium Fundacji Forda na pobyt w Berlinie Zachodnim, stąd przeniósł się w 1964r. do Royanmont pod Paryżem, a następnie do Vence w okolicy Nicei. W 1967r. za powieść „Kosmos”, otrzymał Międzynarodową Nagrodę Literacką wydawców /Prix Formentor/. Zmarł 25 lipca 1969r. w Vence.

Twórczość

Wartość główna pisarstwa Gombrowicza leży w niezwykle przenikliwej obserwacji człowieka, którego mentalność, postępowanie i ideologia jest wypadkową oddziaływania na niego innych ludzi. Ta odważna intelektualnie twórczość, przynosi z sobą krytykę wartości społeczno-moralnych, krytykę wędzicznej kultury z przemysłową postawą duchową, która pisarz chciałby narzucić.

Bliska niekiedy egzystencjalizmowi, różni się od niego akcentami sceptycyzmu i anarchizmu, a także formą przekazu, w której dominuje parodia. Nie jest także powiązana z tak zwaną francuską „nową powieścią”, bo to, co jest jej głównym nurtem, staje się u Gombrowicza śladem tym metafizycznym.

Najważniejszym, a zarazem najbardziej problemem tej twórczości jest dylemat jednostki, która wyrzyna z kanonów staje niebezpiecznie w zachwianie i próbuje mu sprostać własną myślą i działaniem.

Dzieła

Wydał:

- „Pamiętnik z okresu dojrzewania” 1933, wyd. rozsz. pt „Bakakaj” 1957 /zbiór opowiadań/
- „Ferdydurke” 1937, /powieść/
- „Iwona, księżniczka Burgunda” - „Skamander” 1938, wyd. os. 1958, /dramat/ /wyst. 1959/
- „Trans-Atlantyk” 1953 Paryż, wyd. pol. 1957 /powieść/
- „Ślub” 1953 Paryż, wyd. pol. 1957 /dramat/
- „Pornografia” 1960 Paryż /powieść/
- „Kosmos” 1965 Paryż /powieść/
- „Operetka” 1966 Paryż /dramat/
- „Dzienniki” 1953-69 Paryż /t.1-4/
- „Sur Dante” 1968 Paryż /esej/

Niemal wszystkie w/w utwory, były przekładane na kilkadziesiąt języków, m.in. na: hiszpański, angielski, francuski, włoski, holenderski, szwedzki, duński, japoński.

Dlaczego „Kosmos”?!

To ostatnia powieść Gombrowicza /wyd. 1965r./

Napisana po mistrzowsku.

Zawierająca elementy poprzednich spraw i rzeczy.

Dziwna, pełna mielizn i głębi.

O błękiej fabule ale pisanej na nicę.

Ciemna a jednak dająca możliwość obserwacji jak przez wyrafinowany mikroskop mogący wszędzie wszystko.

Kawierająca efekty specjalne w postaci uprzedmiotowienia wyobraźni.

Oprorna elastyczność stylu, koncentracja i ekstrakt oceanu z fragmentami Drogii i Leczniej.

Coś, co jest jej na ogół niernazwyczajne to forma, ciągle zanika, gubi się.

Kosmos Gombrowicza to imitacja i podróbka - bzdura!!!!

Grafomania, a może tart literacki - nonsens!!!!

To Co ???

Wszystko to jest tylko efektowny sposób przedstawienia rzeczy

Wystawa

Składa się z trzech integralnych części, choć wszystkie stanowią próbę wypowiedzi o pisarzu.

- I - Informacyjna - w skład której wchodzi fotografie, listy i inne dokumenty z życia Gombrowicza /wyrotyczone z Muzeum Literatury/ a także informacje dotyczące wystawy, cytaty z dzieł pisarza, jego książki. Jest tych materiałów niewiele. Nie chodziło nam jednak o to, by powielać pewne fakty z życia autora „Kosmosu”. Chcieliśmy je tylko wyodrębnić, nadać im pewne cechy właściwe dla miejsca i czasu.
- II - Scenograficzno-teatralna - przedstawiająca fragment wnętrza jakiegoś pokoju/być może pracowni pisarza/, ze stołem na którym stoi maszyna do pisania, krzesłem i wieszakiem na którym wisi krawat. Cokół z ułożonymi na nim książkami i glinianym człowiekiem/dolna część zarobnięta przez wijące się pnącza roślin. Symbol wyobcowania się kultury z naszej świadomości, a może jej upadek, poprzedzający upadek człowieka.!!/?/Na stole obok maszyny: szklanka i popielniczka i jeszcze jakiś maszynopis.
- III - to pewien układ plastyczno-przestrzenny, nawiązujący do twórczości Gombrowicza. Tematem wiódącym w nim jest człowiek zdeformowany przez wszechpanującą formę. Ale także człowiek, to także wyrażenie buntu przeciw niej. Buntu, czyli wyjścia z czegoś co określa przynależność i kanon postępowania. Wyjścia w „wszyscy świat”, którego nie da się jednak ująć, ani zmienić do własnych potrzeb. Tam bowiem, każda prawda staje się tylko teorią, tu zaś, każda teoria potrafi przybrać kształt formy. U źródeł tych dociekajmy owa „niedojrzałość”, która każdy z nas w sobie nosi.
- Dłonie, nogi i korpusy ludzkie wydobywające się ze ściany. Maski przeciwrazowa jako zwarta symbolika „gęby”, choć to jeden z wielu tropów. Wyłaniająca się obok niej ręka, to tylko szczegół z kosmosu ludzkiego ciała, ale to także może być ręka Mietusa, druga zaś to zamknięta w ramy obrazu ręka Syfona.
- Część wystawiającej sylwetki człowieka z muru to próba wydostania się z niego /z tłumu? z kanonu? od dręgiej osoby?/, lub próba wejścia do środka /czego?/. A więc próba uczestnictwa, dostosowania się, bądź próba ucieczki, pozostania z sobą.

Krzesło, liście, usta i laska to przedstawienie młodości i starości, a wszystko razem to także jakieś szalone wyrażenie miłości /Ferdynand/ jako ogromnej szansy dla człowieka zamkniętego i bezsilnego wobec niej.

Głowa kobiety z przekrojonym globusem zamiast biustu, to kosmos ludzkiego ciała, erotyzm, tajemnica zawarta w dostrzeżeniu ulotności, tego co się z „formy” noszenia się i „bycia” wyłamuje.

I jeszcze obraz! Jego ramy i gliniane figurki ludzkie /Adam Ewa ?/ -poniżej na półce -to jakby gotowa forma. A co z wnętrzem obrazu ??! Może należy to co jest ściąg i posiadać tam gotowy arcydzieło jak go geniusza, w zamian za to zimne nieprzystępne bezformie.

Poza tym wszystkim całość uzupełniają różnego rodzaju didaskalia, uzupełniające poprzednie obrazy, bądź wprowadzające pewien klimat, nastrój, miejsce wpisane w twórczość Gombrowicza.

Wszystkie części /wystawy/ razem to właśnie to, co kształtu czytelnika pod wpływem własnej wyobraźni i Gombrowiczowskiej. A chyba od niej zaczyna się wędrówka do świata Gombrowicza.

...No i jaka recenzja, relacja bądź refleksja, jest jakiś wzór? Spośród wielu jedna struktura od a do zet ???! Gęba, gęba i takie tam inne proszę Was, istny KOSMOS.....

16.02.01
13.03
01.05.01
11.11.02
01.06.10

POMYCIE I BERNARIUM

Marck Lenartowicz

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Anna Jankowska
Zofia Elżbieta Przesińska

ASYSTENT

Anna Molak

BIBLIOTEKA PUBLICZNA

26-800 Biłobrzegi ul. Kościelna 31 tel 2635